

moralo biti v Trbovljah, mi hočemo zavzeti tudi napram Kmetijski družbi spričo takih razmer svoje stališče.

— **O 25-letnem delovnem jubileju tov. Luke Jelenca in Fran Luznarja** v naši organizaciji prinaša »Narodna Prosveta« poročilo, v posebnem članku, napisanem iz beograjskih krogov. »Prosvetni Radnik«, glasilo učitelstva iz južne Srbije, ki izhaja v Skoplju, pa prinaša obsežen članek o Luki Jelencu, izpod peresa tov. Sv. R. Milosavljevića. »Prosvetni Radnik« prinaša tudi sliko našega poverjenika UJU tov. Luke Jelenca.

— **Poziv!** Na osnovnih šolah v Št. lju ob Turjakom, na Muti, pri Sv. Ožbaltu ob Dravi, v Šoštanju, na Remšniku in na Kapli se takoj začasno zasede po eno učno mesto z učiteljem ali učiteljico. Nadalje se takoj začasno zasede mesto šol. voditelja na enorazr. v Topolšici in na enorazr. na Plešivcu, okr. Šoštanj. Prve štiri šole so ob železnici ali vsaj v bližini iste, a tudi Topolšica je le dobre pol ure od Šoštanja oddaljena. Reflektanti(-inje), in sicer le taki, ki nimajo kje stalnega mesta, naj takoj naslovijo prošnje za katero imenovanih mest na okrajni šolski svet Slovenjgradec.

— **Učiteljstvu!** Vnovič stopa pred nas Jugoslovenska Matica s prošnjo, da zastavimo vse svoje moči in pripomočimo svoj najidealnejši narodni organizaciji vršiti z uspehom njeno vzvišeno nalogo. Pirhi 1. 1921. so ji prinesli 137.000 K — ali naj z ostanom s pirhi t. l. za tem častnim številom! Podvojimo, potrojimo svoje delovanje, potencirajmo svoj idealizem in poskusimo vzbuditi v mladini tako navdušenje, da bo uspeh letošnje zbirke sijajna manifestacija narodne misli, jugoslovenskega ponosa — simbol našega popolnega duševnega edinstva. Ena država, en narod, ena misel — navdušenim bratom in sestram pa vezilo v dnevnih vstajenja. Vpogled v delovanje naše ljubljene mi potiska pero v roke, da kličem širom Slovenije: Na delo, da bo letošnja zbirka priložnost veličastna epopeja narodnega idealizma, mogočen odmev naših misli, ki zro k Adriji, ki objemajo v ljubezni celokupno jugoslovensko ozemlje brez ozira na strateške meje zahrbne Italije. Od bistrice Soče do Egejskega morja, od skrajnih mej slovenstva v beneški ravnini do Timoka in preko — ena volja, ena misel, ena želja, en cilj. **Na delo v dosegu istega.** Temu cilju naš trud, naše delo! A. M.

— **Članicam »Društva učiteljic v Mariboru«, kakor vsem drugim tovarišicam!** Na evrejo nedeljo, t. j. 9. aprila, priredi Narodni ženski Savez po vsej Sloveniji daritveni dan v prid dečjega doma, ki se ima staviti v Ljubljani. Naša dolžnost je, da storimo vse, kar je v naših močeh, da bode imel ta dan v prid osirotele dece naše Slovenije, kar najlepši uspeh. Potrebna bode agitacija v šoli, potrebna v prijateljskih in znanih krogih, potrebna sploh med ljudstvom. Mnogokrat se, zlasti na deželi, takšne zbirke sploh prezre. Nikogar ni, ki bi za nje zainteresiral tudi proročno ljudstvo, katero pa je večkrat bolj darežljivo, nego meščanstvo. Tovaršice! Naj bi v kraju, kjer delujemo, ne bilo matere, deklet, ki bi se temu dnevu ne odzvale vsaj z 1 dinariem! To skrb prevzamemo, kaj ne? Zato puščico v roke ta dan in ven med naše ljudstvo! Če je bila kdaj kakšna zbirka uspešna, ta mora biti! — Podrobneje poročila prinese itak oklici in listi. Društvo prosi, da gospe in gospodične tovarišice takoj po zbirki poročajo o nje uspehu (v vseh krajih) na naše tajništvo v Maribor. Kajti nujno potrebno je, da imamo delovanje naših članic in vseh drugih tovarišic v evidenci. Dalje prosimo vse gospe in gospodične zastopnice našega društva, da nam posredujejo seznam dosedaj prijavljenih članic. Zborovanje društva se bo vršilo takoj, ko se vrnejo pravila. Že sedaj Vas prosimo in vabimo, da se ga udeležite v prav obilnem številu. — Odbor.

— **Obrtna razstava v Celju 12.—22. avgusta 1922.** Pripravljala dela za letošnjo obrtno razstavo v Celju lepo napredujejo. Pred vsem je zagotovljen okrog 6000 kvadratnih metrov razstavne prostora in to v 24 sobah mestne osnovne šole v Celju, v telovadnici »Sokol« in na dvorišču. Poslopje je, kakor znano, kar najmodernejše urejeno, prostori visoki in svetli, kakor nalašč za razstavne namene. Odbor je nadalje razpisal natečaj za razstavni plakat, katerega so se udeležili razni celjski risarji. Tri najbolj dela, ki so dobila nagrado, se te dni razstavijo pri Goričar-Leskošku v Celju. Sestavljen je tudi že razstavni red in se v prihodnjih dneh z prijavnici vred razpošlje. Udeležbo na razstavi je prijaviti do 1. maja 1922. Razstave se lahko udeležijo obrtniki, industrialci in trgovci v prvi vrsti iz Slovenije, pa tudi iz cele naše države.

»Ljubljanski Zvon« nam je priredil dne 13. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« prav lepo uspeši koncert jugoslovenskih narodnih pesmi. Na vzporedju je bilo 12 moških in 14 mešanih zborov, operna solista, ga. Thierry-Kavčnikova in g. Kovač pa sta vzorno in mojstrsko izvajala vsak po tri solospeske s spremljevanjem klavirja (kapelnik Neffat). Skoraj je bil ta vzpored prebogati za en večer, saj je trajal vključno z razmerno kratkim pavzom od ¼9. do ¼11. ure zvečer.

G. Zorko Prelovec je agilen, vztrajen pevovodja, ki s pravim pevskim razumom vodi Zvonaše vedno navzgor, vedno bližje dovršenosti. Njegov nastop je miren in resen, pevci in pevke so se — dobro disciplinirani — odlikovali po preciznem izvajanju pesmi. Vsestransko razveselil napredek! Občinstvo je izražalo zaslužno pohvalo z živahnim aplavzom. Dvorana je bila polna.

— **Za Gradišnikov spomenik** je darovalo učiteljstvo vranske šole 85 Din, in sicer: I. Kramar 25 Din, M. Vudler, A. Železnik, M. Kramar, I. Svetina, M. Karba po 10 Din, I. Urek 5 Din. Učiteljsko društvo za laški okraj pa 200 Din, skupaj 285 Din.

— **Dom in šola.** (Dopis.) Na zadnjem shodu »Preroda« v Unionski dvorani se je očitelo staršem, da ne iščemo stika s šolo. Ta očitek je bil vsaj deloma opravičen. Gotovo želi marsikateri oče, marsikatera mati govoriti z učiteljem. Ne vemo pa, je li učitelj zadovoljen, če ga nadlegujemo. Potrebno pa je, da starši čujejo objektivno sodbo o svojih otrokih. Matere dostikrat ne vidijo napake svojih ljubljencev, ali jih olepšavajo in zagovarjajo. Učitelj jim še le odkrije prave vrline in hibe ter jim svetuje, kako postopati, da podpirajo šolo. Saj dom mora sodelovati s šolo, če naj naši otroci uspevajo telesno in duševno. Starši prosimo tedaj merodajne faktorje, naj nam povedo kdaj in kolikokrat nam je dovoljeno oglašiti se pri gg. učiteljih, da dobimo natančne in odkritosrčne, a tudi dobrohotne informacije o svoji deci.

— **Prepoved kajenja učiteljem — otrokom ne!** (Dopis.) Čitam, da je višji š. svet pričel boj zoper nikotin tam, kjer je najmanj potreben — pri učiteljstvu. Torej ob poldanski pavzi, če bom hotel pušiti, bom moral — v stranišče, kakor 14 leten študent, če nimam v šoli stanovanja, dočim bodo naši rudarski otroci brezskrbno pripuščali tik do šole, saj so dobili cigareto od očeta, ali strica!!! Ljudje božji, ali nimate drugega dela. Izposlušajte zakon, da je vsakdo kaznovan, ki da 16 letnemu poibu tobak, otroku pa batino, to je rešitev, kakor isto velja tudi za alkohol. Spreobračati hočejo ljudi, ki pijejo že 40, 50 let, otrokom pa puste pohajati gostilne! — Učitelj, ki je že do smrti sit teh novotarij.

— **Opozorimo na razpravo o pouku ženskih ročnih del** in o gospodinskem pouku sploh, ki jo pričnemo priobčevati v »Vestniku učit. žen. roč. del«.

— **Člane Ljubljanskega učiteljskega društva**, ki so ostali na dolgu za preteklo leto, pozivlja društveni blaginjak, da poravnajo svoje zastanke o priliki izplačila novih draginskih doklad prve dni prihodnjega meseca. Zavedajo naj se, da ima društvo svoje obveznosti napram UJU in da je skrajni čas, da izpolnijo tudi oni svoje dolžnosti napram okr. društvu. V prihodnjih dneh bodo prejeli položnice z natančnim računom in apelom na stanovsko zavednost. Naj bi ne ostal ta zadnji opomin glas vpjočega v puščavi! — Tudi drugim članom (članicam), ki še niso za letošni ničesar vplačali(-e) v društveno blaginjo, bodi 1. dan prihodnjega meseca toplo priporočen!

— **Pl Poročila se je šolska voditeljica** na Kapli, okr. Marenberg, tov. g. Marija Vučnik z orožniškim podnarednikom Robertom Sadnekom. Bilo srečno!

Vestnik za učiteljske

— **u Mariborski učiteljski naraščaj** deluje sicer tiho in v širši javnosti skoro neopazeno, a tembolj pridno in smoteno. To delo na izpolnitvi lastne naobrazbe naših prihodnjih tovarišev in tovarišic je treba še posebej povdarjati, ker se ravno danes čujejo tako pogosto pritožbe, da sedanja učeča se mladina nima smisla dovolj niti za študij, še manj pa za kako drugo resno delo razen za zabavo, ples, pijačo in šport. Zato je umestno, da vsaj učiteljstvo izve od časa do časa nekoliko o gibanju teh mladih ljudi, ki bodo deloma že po nekaterih mesecih stopili v naše vrste.

Moški in ženski učiteljski naraščaj delujeta lepo složno in vzajemno. Prav je, da tovarištvo vzklije že v tej dobi. Včasih

ni bilo tako, kar je pozneje škodilo marsikomu izmed nas.

Naraščaj ima svojo lastno knjižnico, skoro redno vsak teden ima medsebojna predavanja. Razen tega skrbi odsek maribor. uč. društva pod vodstvom t. Kožuha za predavanja po učiteljstvu, ki imajo namen seznanjati naraščaj z delom in težavami v bodočem poklicu. Takih predavanj je bilo do sedaj — če se ne motim — pet. Poleg vsega tega pa je priredil naraščaj sam iz svoje lastne iniciative tri večje interne prireditve in sicer »Rapallo«, Gregorčičevo slavino in 4. marca nekako akademijo. Teh prireditev se je udeležil razum velikega števila učiteljskih in učiteljskih tudi profesorski zbor, mestno učiteljstvo in pa nekateri starši.

Vse te prireditve so lepo uspele. Kdor se je udeležil ene, je gotovo prišel tudi k drugi. Akademija je obsegala: deklamacije (avtorica učiteljskega), moške zборе, orkestralne in klavirske točke, samospelve in dvospelve. Nad vse so ugajali dvospeli in pa trio za gosli, harmoniko in čelo. S tem pa nikakor nočem trditi, da so bile druge točke — slabe. Pokazalo se je, da je med našimi mladimi tovariši in tovarišicami precej talentov in — česar ne smemo pozabiti — tudi pridnosti. Pri akademiji se je pobiralo prostovoljne prispevke za knjižnico ter se nabralo nad 1000 kron.

Pohvalno je treba omeniti tudi g. ravnateljca Pirca, ki omogoča in podpira stremeljenja učiteljskega naraščaja in ume združiti strogost z dobroto, disciplinarno pokorščino s svobodo. —ski.

Vestnik učit. ženskih ročnih del.

»ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITELJICE«.

(Piše: R. S.)

Klicu po reformi pouka v ženskih ročnih delih se pridruži brezdvomno vse učiteljstvo.

Rešitev te naloge pa ni tako enostavna kakor se vidi na prvi mah. Pisateljica članka z gorenjim naslovom nas stavi pred odločitev: ali naj goji osnovna šola ročno delo za luksuz, ali pa za praktično življenje in povzdigo narodnega gospodarstva.

Samo ob sebi je umevno, da ne more naša šola izgubljati časa za luksuz — mislim tudi, da tega do sedaj ni delala. Dolžnost nas učiteljic pa je preudariti in najti pot po kateri bi bilo najbolj koristiti narodnemu gospodarstvu s poučevanjem ženskih ročnih del.

Ročno delo je bilo od začetka kulturnega razvoja posameznih narodov panoga domačega opravka. Predle, spleta, tkale in vezale nakite obleke in preprogam so žene že tisočletja pred štetim dobo. S kulturo se je razvijalo tudi ročno delo naroda. A šele v 18. veku se je začelo tudi na šolah gojiti ročno delo. Šole so bile zasebne in posebne za ta predmet. Pouk je bil individualen. Učitelj so učili tehnike dotičnega ročnega dela kakor rokodelstvo — bili so lahko nepismeni.

Komensky, Locke, Francke, Pestalozzi, Wehrli v Švici, Kindermann na Češkem i. dr. še so spoznali **vzgojni moment** ročnega dela. Po zaslugi teh mož je našo ročno delo vstopilo med ljudskošolske predmete začetkom 19. veka. Švica je proglasila tozadevni zakon l. 1835. Njej so sledile druge države. V Sloveniji (Hrvatski) se je uvedlo z avstrijskim šolskim zakonom 1869. žensko ročno delo v ljudsko šolo kot obvezen predmet. S proglasom šolskega zakona so se ustvarile po evropskih državah nove smernice za poučevanje ročnega dela. Tu se začne zgodovina metode ženskih ročnih del.

Začelo se je učiti v razredih skupno, na podlagi razlage in umevanja, ne več z roke v roko. Rozalija Schallenfild je izdala 1857. v Berlinu prvo knjigo o metodi pouka v ženskih ročnih delih na ljudskih šolah. Spisalo se je potem mnogo knjig. Naše kraje je obvladala metoda Hillardt — Slenzingerjeve. Dobili smo Sloveni tudi svojo knjigo — po vzoru Hillardt-Slenzinger. V tej dobi se je izpremenila metoda nemških učiteljic v toliko, da se je stavilo mesto pletenja kvačkanje na najnižjo stopnjo, t. j. v drugo šolsko leto. To je pomenilo znaten napredek v metodi, zblizanje h koncentraciji ljudskošolskih učnih predmetov. Metoda in izvršitev posameznih tehnik v ljudskošolski pouk je bila vse hvale vredna. Veliko škodo je trpelo naše narodno ročno delo, ko je 1888. leta avstrijsko ministrstvo prepovedalo učiti na učiteljskih vezenje, ter zaukazalo baviti se bolj s prirokovanjem. Bila sem vzgojena po tej metodi.

Izurila sem se sama, na podlagi v osemletni šolski dobi pridobljenih znanosti toliko, da v moji hiši ni krpe, ne koščeka perila ali obleke, katero bi bila druga roka izdelala nego moja. Vsako tehniko v Evropi običajnih ročnih del sem poskusila in znaten del mojega perila je moje preje. To povem v zagovor metode, ki je bila do sedaj obvezna za naše kraje, a dostavim: vse moje učiteljice so bile visoko naobražene.

Časi se spreminjajo. Stroji nadomeščajo počasno ročno delo. Vse hiti, drvi, nima časa, čas postaja vedno bolj drag. Ročno delo nima več tiste vrednosti, ker ni mogoče po njem na hiter način doseči gnotnega dobička. Ta sprememba razmer vsuje na ročno delo zaničevanje, ga zavrže pozabivši, da so Komensky, Pestalozzi, Fröbl itd. in v najnovejši dobi vsi najboljši pedagogi nazivali ročno delo **vzgojno sredstvo**. Ono vzgaja vzajemno z drugimi disciplinami osnovne šole otroka, mu krepi voljo k vztrajnemu delu, mu veča zmožnost posveti se po izstopu iz šole kateremukoli poklicu.

(Dalje prihodnjic.)

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

— **pk Na Gorici pri Mozirju** je »Javna narodna knjižnica« ki šteje 719 slovenskih in hrvaških knjig, ki se pridno čitajo. Knjižnico je ustanovil tov. R. Knaflič. Knjižnica za šolarje ima pa 81 knjig; tudi je posebej knjižnica za učiteljstvo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Iz Dragatuša.** Tudi pri nas smo se celo zimo marljivo pripravljali za šolarsko veselico, ki je na pustno nedeljo res lepo uspela. Šolska soba je bila nabito polna. In čeravno je bil spored precej obsežen, vendar se je zdelo občinstvu, da je prehitro končal. Z učenci in učenkami so bile tu pa tam težave, ker so otroci prvič nastopili, vendar so večinom vsi prav dobro izvedli svoje vloge. Na sporedu je bila dvodejanka »Teta iz Amerike«, katero so otroci nepričakovano lepo izvajali: poleg »Zamorčkov«, ter raznih drugih lepo uspeših deklamacij — med katerimi je bila pesem »Narodna noša« — deklamovana od dečka in deklice v belokranjski narodni noši — kaj ljubka — je občinstvo z največjo pozornostjo sledilo Zupančičevemu »Razgovoru«. Pa ni čuda, saj je poslušalo pesem rojaka — domačina! Šolarska knjižnica pa je pridobila od te veselice več kakor 800 K.

Naša gospodarska organizacija.

— **g. Članarina in darila za učiteljski konvikt:** Gospa Ivana Majer-Hromčeva, učiteljica pri D. M. v Polju, namesto evetia na krsto blagopokojne gospe Fanči Jelenčeve Din 25. Hvala!

— **g. Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani** naznanja, da bo imelo svoj občni zbor za poslovni leti 1920, in 1921, dne 12. aprila 1922, ob pol 10. uri v »Učiteljski tiskarni« z običajnim vzporedom.

Naša kulturna organizacija.

— **ko Publikacije Slovenske šolske Matice** za l. 1921 so se začele pravkar razpošiljati p. n. gg. poverjenikom. Poštne stroške, ki se povzemo, blagovoli vsak poverjenik iztirjati od članov svojega poverjeniškega okraja. Štev. 619.

— **ko Društvo »Narodna šola«** naznanja, da bo občni zbor dne 12. aprila 1922 ob 9. uri v Učiteljski tiskarni z običajnim dnevnim redom.

Iz naše organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Seja odseka za glavno redakcijo našega stališča k načrtu šolskega zakona se vrši o velikonočnih počitnicah. Člani odseka, določeni na zadnji seji ožjega sveta so: Dimnik Ivan, Dostal Rudolf, Flerč Pavel, Gangl Engelbert, Grum Rado, Hude Drago, Jedrlinč Tomo, Lapajne Josip, Lesica Gjuro, Plesničar Pavel in Waschtetova Ilka. — Odsekovi člani naj se vložijo v gradivo, da bo možno dobro in točno predelati načrt.

UJU poverjeništvu Ljubljana.